

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Гнатенко М. К., кан. екон. наук, Янголенко О. С., студент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Житлово-комунальне господарство – одна із найбільш важливих і одночасно проблемних галузей економіки країни. Послуги визначають і формують базові умови життєдіяльності різних груп споживачів (населення, підприємницького сектора). Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства запроваджена вже давно, але певних позитивних наслідків щодо її використання не визначено, оскільки кількість проблемних нагальних місць з кожним роком збільшується, а джерел фінансування для їх усунення катастрофічно не вистачає. Ринкові перетворення відбулися у багатьох аспектах функціонування ЖКГ, але не стали осередком зміни якості наданих послуг.

Основними причинами недосконалості механізму фінансування і неефективності здійснення послуг є: високий рівень зносу основних засобів на більшості підприємств ЖКГ, відсутність грошових коштів хоча б для часткової заміни обладнання і комплектуючих, трансформаційні невдачі при зміні підприємств, непослідовність і різка хаотичність дій влади в реформуванні галузі, масштаби громіздкості управлінських структур і витрат на їх утримання, прорахунки в політиці ціноутворенні та тарифікації, дебіторська заборгованість як з боку споживачів житлово-комунальних послуг, так і за розрахунками з бюджету, що в свою чергу, сформувало важку фінансову ситуацію – біля 80 % підприємств ЖКГ на грані банкрутства [1].

Коли ж досліджувати інвестування на підприємствах ЖКГ, то у сучасних економічних умовах держава і територіальні громади не завжди можуть підтримувати належний рівень функціонування об'єктів комунальної інфраструктури, насамперед через нестачу бюджетних коштів

Підприємства, що надають послуги у житлово-комунальній сфері, є інвестиційно непривабливими в зв'язку з високою питомою вагою дебіторської заборгованості за послуги, що надають, а також у зв'язку з відсутністю коштів для переходу на інтенсивний шлях розвитку галузі. Таким чином, технічне переоснащення підприємств сфери ЖКГ відбувається повільними темпами, що відповідно до світових темпів розвитку НТП є неприпустимим, у результаті цього відбувається неможливість практичної реалізації інновацій та невисокий рівень ефективності інвестицій на підприємствах ЖКГ.

Вбачаються наступні фінансові джерела для реформування галузі:

1. Тарифи, які поступово мають бути приведені до економічно обґрунтованого рівня;
2. Фінансові ресурси, отримані від застосування спеціального режиму оподаткування ПДВ вартості житлово-комунальних послуг;
3. Кредитні ресурси міжнародних фінансових установ;

4. Кошти приватних інвесторів, які мають бажання брати участь у проектах публічно-приватного партнерства в ЖКГ;

5. Кошти, які Україна може отримати в рамках Кіотського протоколу, враховуючи надзвичайно високий потенціал житлово-комунального господарства щодо зменшення викидів вуглецю – як на підприємствах галузі, так і у житлових та адміністративних будівлях;

6. Грантові кошти міжнародних організацій та фондів;

7. Кошти державного та місцевих бюджетів.

В лютому 2016 року (03.02.2016 № 975-VIII) прийнято Закон України «Про ратифікацію Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком» [2].

Фінансовою угодою передбачено залучення 400 млн. євро для модернізації інфраструктури житлово-комунального господарства України у сферах:

- теплопостачання
- водопостачання та водовідведення
- енергоефективність будівель
- зовнішнє освітлення населених пунктів
- поводження з побутовими відходами.

Загальний період погашення позики (з урахуванням пільгового періоду):

15 років для субпроектів у сфері зовнішнього освітлення населених пунктів та поводження з побутовими відходами;

22 роки для субпроектів у сфері централізованого теплопостачання та енергоефективності будівель;

30 років для проектів у сфері гарячого водопостачання, централізованого та нецентралізованого питного водопостачання, водовідведення.

Пільговий період:

3 роки для субпроектів у сфері зовнішнього освітлення населених пунктів та поводження з побутовими відходами;

5 років для субпроектів у сфері централізованого теплопостачання та енергоефективності будівель;

8 років для проектів у сфері гарячого водопостачання, централізованого та нецентралізованого питного водопостачання, водовідведення.

Строки будівництва за субпроектами не можуть перевищувати тривалість пільгового періоду.

Кінцевими бенефіціарами частини позики можуть виступати центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, державні та комунальні підприємства (включаючи підприємства, державна чи комунальна частка в яких більше 50 відсотків).

Проект «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України» – інфраструктурний проект Мінрегіону України, що реалізується за кошти позики Міжнародного банку реконструкції та розвитку [3]. Впровадження проекту розпочалось в 2014 році. Строк реалізації проекту – 6 років.

Загальна сума позики складає 315,5 млн. дол. Частка Міжнародного банку реконструкції та розвитку – 265,5 млн. дол. Частка Фонду чистих технологій (далі – ФЧТ) – 50,0 млн. дол.

термін погашення для позики МБРР – 18 років;
термін погашення для позики ФЧТ – 20 років
пільговий період для позики МБРР – 5 років;
пільговий період для позики ФЧТ – 10 років;
відсоткова ставка для позики МБРР – на основі LIBOR \pm «змінний SPREAD», яка встановлюється на кожні півроку двічі на рік;
відсоткова ставка для позики ФЧТ – 0,75%;
разова комісія для позики МБРР – 0,25% від суми позики;
разова комісія для позики ФЧТ – 0,45% від суми позики;
послуги Мінфіну – 0,01% річних від вибраної та непогашеної суми субкредиту.

Тож ефективна діяльність житлово-комунального господарства потребує розроблення та виконання ефективних галузевих та місцевих програм модернізації та розвитку житлово-комунального господарства. Особливої уваги потребують інвестиційні програми та програми розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Список використаних джерел:

1. А. О. Дубас, Л. А. Новікова, Механізм інвестування підприємств житлово-комунального господарства / А. О. Дубас, Л. А. Новікова // Інвестиції: практика та досвід № 11/2013. С 35-38.
2. Спільні з Європейським інвестиційним банком проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spilni-z-yevropeyskim-bankom-proekti/>
3. Спільні зі Світовим банком проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spilni-zi-svitovim-bankom-proekti/>

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Говоруха К. В., студент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Сучасні умови розвитку економіки України характеризуються великою кількістю небезпечних факторів для сталого розвитку підприємств, зокрема будівельних. Небезпеки, що існують, можуть впливати на конкурентоспроможність, забезпечення високого рівня рентабельності, фінансової стійкості та ефективності виробництва.

Це приводить до відсутності стабільності економічного розвитку підприємств, високого рівня залежності від зовнішніх джерел фінансування, що в свою чергу обумовлює необхідність створення системи управління фінансово-